

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIII.

V Ljubljani 3. julija 1941-XIX.

Štev. 27 (611)

Nič ni težko, kar radi storimo.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15-393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/4 leta 8 lir, 1/2 leta 16 lir, vse leto 32 lir. V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petineta vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 2,70 lire; v oglasnem delu 1,70 lire. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. — Notice: beseda 0,80 lire. Mali oglasi: beseda 0,40 lire. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Italijanščina za Slovence

(Gl. str. 9.)

Nov uspeh tehničnih čet italijanske vojske

BOROVNIŠKI MOST OBNOVLJEN

V soboto je Prometni Minister Eksc. Host-Venturi osebno izročil most prometu

V soboto dopoldne se je borovniška kotlina pripravila na slovesen dogodek. Ze več tednov je bila tako rekoč odrezana od sveta, ker je bil podrt njen viadukt, eden najdaljših in najvišjih v Evropi, značilnost borovniške doline. Ze več tednov so imeli Borovničani priložnost gledati, kako most na novo raste pod rokami marljivih in vztrajnih delovnih čet italijanske vojske, ki so noč in dan vztrajale pri delu na obnovitvi viadukta. Zdaj ko je viadukt spet obnovljen, je Borovnica spet dobila svojo normalno zvezo s svetom, in z njo cela Ljubljanska pokrajina, saj je notranjska proga posebno zdaj za gospodarstvo in razvoj naše pokrajine odločilnega pomena.

Popravljeni del mostu je dolg 200 metrov, narejen je pa cel iz železa. Konstrukcija se naslanja na betonska konca prejšnjega mostu. To veličansko delo je bilo končano prej kakor v dveh mesecih. To je bilo mogoče samo pri delu, ki so ga opravljale delovne čete italijanske vojske s požrtvovalnim naporom noč in dan. Zato delo nedvomno zasluži vse priznanje.

Tej edini železniški zvezi Ljubljanske pokrajine z ostalo kraljevino posvečajo tudi pri prometnem ministrstvu veliko pozornost, zato je prispel Prometni Minister Eksc. Host-Venturi osebno otvoriti promet čez obnovljeni most in je s tem izkazal priznanje požrtvovalnim četam za njih veliko delo.

Eksc. Host-Venturi je prispel v Borovnico v spremstvu državnega podtajnika Eksc. Janellia. V Postojno so se visokemu gostu odpeljali nasproti Vis. Komisar za Ljubljansko pokrajino Eksc. Emilio Grazioli, armadni poveljnik general Eksc. Ambrosio, poveljnik armadnega zbora general Eksc. Robotti s spremstvom. V spremstvu teh odličnikov se je Eksc. Prometni Minister Host-Venturi pripeljal s posebnim vlakom na borovniško postajo. Vlak je prispel na borovniško postajo točno ob 11.30.

V Borovnici

Borovnica se je za slovesnost vsa okrasila s trikolorami, po cestah pa se je nabralo številno občinstvo, ki je hotelo prisostvovati tem slovesnim trenutkom. Borovniška postaja je bila vsa v zastavah. Na peronu je bila postavljena častna četa italijanske vojske, prav tako pa je bila na postaji in pred postajo zbrana šolska mladina, ki je s svojimi učitelji prihitela, da jo pozdravi visokega gosta. Ko je Eksc. Prometni Minister s spremstvom izstopil na borovniško postajo, mu je Eksc. Visoki Komisar predstavil najprej domače predstavnike.

Najprej je pozdravil visokega gosta okr. načelnik Maršič, zatem pa je izrekel dobrodošlico borovniški župan g. Kovačič. Eksc. Visoki Komisar je nato predstavil še predstavnike sosednjih občin, kakor tudi načelnike ljubljanskega železniškega ravnateljstva, ki so sodelovali z

delovnimi edinicami, ki so popravljale železniško progo in borovniški viadukt. Eksc. minister je vsakemu ljubezno odzdravljaj, za dobrodošlico pa se je zahvaljeval. Železniški ravnatelj inž. Kavčič se je nato v prisrčnem nagovoru zahvalil Eksc. Prometnemu Ministru, da je osebno prišel izročiti prometu most, ki je tako izrednega pomena za gospodarstvo Ljubljanske pokrajine. Nato je mimo šolske mladice, ki je vneto pozdravljala visokega gosta, krenil visoki gost s spremstvom skozi postajno poslopje, odkoder se je odpeljal pod mogočni viadukt. Vso pot ob cesti je množica pozdravljala visoke goste.

Priznanje

požrtvovalnemu delu

Ob srednjem železnem stebru podporniku novega železnega mostu, ki je bil ves okrašen z zastavami, so bile v velikem četverkotniku postavljene vse ženijske ednice, ki so pomagale graditi most. Eksc. minister je šel najprej ob obokih starega mostu in nato ob razvalinah proti sredi mostu. Poveljnik ženijskih čet je raportiral Eksc. prometnemu ministru medtem ko so vojaki visokemu gostu izkazali čast z vojaškim pozdravom. Eksc. prometni minister si je še ogledal razvaline mostu, nato pa je stopil pod srednji steber opornik, ki je bil okrašen s sliko Nj. Vel. Kralja in Cesarja in s sliko Duceja, ter je z betonskega postavka imel kratek in prisrčen nagovor na vojake ženijskih edinic, ki so gradile most. Eksc. minister je poudaril, da so ženijske edince s to veličastno zgradbo, ki so jo dokončale v tako rekordnem času, ponovno dokazale vso sposobnost in vztrajnost italijanske vojske, ki ji je prinesla že toliko slave in priznanj in ki jo bo privedla do končne zmage. Z vzklikom Nj. Vel. Kralju in Cesarju je zaključil svoj govor vojakom, ki so glasno vzkliknili svojemu vladarju in Duceju.

Izpod mostu je krenil Eksc. prometni minister nazaj na borovniško postajo in vlak. Točno ob 12. je med prisrčnim pozdravljanjem vlak odpeljal s postaje in počasi zapeljal na most skozi množico zastav, ki so krasile železno konstrukcijo mosta. Tako je prvi vlak prevozil čez novo zgrajeni borovniški most, ki bo zopet vezal Ljubljano s Trstom. Vse postaje na poti do Ljubljane so bile okrašene s trikolorami in povsod so službojuči uradniki pozdravljali svojega najvišjega predstojnika — prometnega ministra z rimskim pozdravom, medtem ko je vlak počasi peljal skozi postaje.

V Ljubljani

Ljubljana je priredila prometnemu ministru Eksc. Host-Venturiju prisrčen in slovesen sprejem. Vsa ljubljanska postaja je bila odeta v množico zastav. Na peronu je bila postavljena častna četa sar-

dinskih grenadirjev s polkovno zastavo in godbo. Točno o poli 1 je pripeljal vlak na postajo. Ko se je vlak ustavil in je godba zaigrala pozdravno koračnico, je visoki gost izstopil.

Eksc. prometni minister je sprejel najprej raport poveljujočega častnika in nato obšel postrojeno častno četo ter pozdravil polkovno zastavo z rimskim pozdravom. Nato je Eksc. Visoki Komisar predstavil visokemu gostu navzočne predstavnike, tako ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, ljubljanskega župana dr. Adlešiča, bivšega bana dr. Natlačena in vse druge člane sosveta. Po prisrčnih pozdravih je odšel Eksc. prometni minister v pripravljeno čakalnico, kjer je pol ure ostal v ljubeznem razgovoru z vsemi predstavniki, ki so prišli k sprejemu. Na trgu pred kolodvorom, čigar pročelje je bilo prav tako živahno okrašeno s trobojnicami, se je med tem zbrala velika množica in pričakovala visokega gosta. Eksc. prometni minister pa je po prisrčnem slovesu od navzočih predstavnikov stopil zopet v vlak in se odpeljal.

Vsa Ljubljana je visoki obisk Eksc. prometnega ministra sprejela z največjim zaželenjem, saj je visoki obisk ponovno potrdil veliko zanimanje, ki ga kažejo vsi najvišji predstavniki italijanskega imperija za procvit in napredek najmlajše italijanske pokrajine — Ljubljanske pokrajine. Posebno hvaležnost pa čuti vse prebivalstvo Ljubljanske province do Eksc. prometnega ministra zato, ker je po

L'Alto Commissario a Novo mesto e a Trebnje. — Visoki Komisar v Novem mestu in v Trebnjem.

njegovih navodilih bilo storjeno vse, da se je čimprej obnovil železniški promet med Ljubljano in Trstom in ker je osebno prišel izreči zahvalo in priznanje tisočim vseh tistih, ki so s svojim vztrajnim delom pripomogli, da je bilo to veličastno delo v tako izredno kratkem času kronano z uspehom.

redil iz cerkva hleve, ki je razdril družine, ki je poteptal vrednost narodove vere in družine. Kdor še verjame v komunizem, naj gre čez mejo, pa se bo lahko na lastne oči prepričal, kakšni so njegovi sadovi. Ta prvi naš sestanek, je najboljši znamenje za dobro sožitje v bodoče. Zelim vam, vašim družinam in vašim otrokom najboljšo sožitje in mir med nami.

Nato je nekaj besed spregovoril še črnim srajcem in vzkliknil Kralju in Cesarju ter Duceju. Na njegov vzklik so gromko odjeknili vzkliki.

Eksc. Grazioli si je ogledal nekatere urade in se podal v cerkev, kjer se je pomudil nekaj minut, nato pa nadaljeval pot proti Mirni peči.

Tam je prav tako doživel prisrčen sprejem. Pozdravil ga je župan g. Povše, zbrani so bili pa šolska mladina, gasilci in mnogo prebivalstva. Šolska deklica je izročila Vis. Komisarju šopek cvetlic. Tudi tu je imel Eksc. Komisar kratek nagovor, potem si je pa ogledal občinski dom, se zanimal za gospodarski položaj občine, za ceste in drugo. Nato se je odpeljal dalje, proti Novemu mestu.

V Novem mestu

V Novem mestu so Vis. Komisarju priredili še posebno slovesen sprejem. Ze pred kratkim je okrajni komisar dr. Grisselli naznanil, da namerava Vis. Komisar kmalu obiskati dolensko metropolo in se seznaniti s potrebami mesta. Zadnje dni je pa mesto zaživelo zaradi priprav za sprejem. Mesto so okrasili s slavoloki, drogovi z zastavami, z vseh hiš so visele zastave in okna so bila okrašena s

Nadaljevanje na 2. str.

Eksc. Vis. Komisar na Dolenjskem

Obiskal je Trebnje, Mirno peč in Novo mesto

Eksc. Vis. Komisar Grazioli si je v nedeljo ogledal spet doberšen del naše Dolenjske. Na njegovi poti sta ga spremljala njegova gospa soproga in osebni tajnik g. Ruffini.

Visoki gostje so se z avtomobilom pripeljali v Trebnje sredi dopoldneva. Prebivalstvo je Vis. Komisarju priredilo slovesen sprejem. Trg je bil okrašen z italijanskimi trobojnicami, cvetjem in zelenjem. Visokega gosta so pričakovali zbrani prebivalci in strumne čete vojakov, ki so nastanjeni v trgu. Prebivalstvo mu je priredilo prisrčne manifestacije. Visoki Komisar je odšel na slovesno okrašeno tribuno, kjer so mu predstavili trške zastopnike oblasti.

Občinski zastopnik g. Ivan Ban je Vis. Komisarja nagovoril z govorom, v katerem je med drugim izrazil prisrčno zahvalo za obisk in za skrb, ki jo Vis. Komisar posveča našim krajem. Nato mu je kot predstavniku fašistovske vlade obljubil zvestobo, lojalnost in vdanost. Končal je z vzklikom Kralju in Cesarju ter Duceju.

Vis. Komisar Eksc. Grazioli je v odgovoru med drugim dejal: »Italija ne zahteva od vas drugega kakor popolno lojalnost. Italija bo, kakor sem vam že obljubil, vedno upoštevala vašo vero, šego, navade in kulturo. Zahtevala pa bo tudi delavnost, kajti le v njej je zagotovljena boljša bodočnost. Vse gospodarske težave bomo rešili kar moči povoljno in kolikor jih bo mogoče v teh razmerah. Dalje je dejal, da bo strogo zahteval izpolnjevanje vseh njegovih naredb in zakonov, ki so v dobrobit ljudstva. Poznam prebivalstvo, je dejal, vem, da je delavno in pridno. Prepričan sem, da bo sožitje med nami zelo dobro. Oblasti bodo šle na roko vsem tistim, ki so delavni. Tudi Duce izhaja iz delavske družine in prav dobro so tudi njemu znane potrebe delavcev. In Duce se prav zaradi tega dejstva še posebno zanimala za delavce in njih potrebe.

O vojni z Rusijo je dejal: Nismo napovedali vojne proti ruskemu narodu, ampak proti komunizmu. Proti tistemu komunizmu, ki je na-

Sabato scorso è stato solennemente inaugurato e riaperto al traffico il ricostruito viadotto di Borovnica. Alla manifestazione inaugurale assistevano il Ministro delle Comunicazioni, Ecc. Host-Venturi e il Sottosegretario di Stato, Ecc. Janelli, seguiti dall'Alto Commissario, Ecc. Grazioli, dal Comandante della II Armata, gen. Ambrosio, dal Comandante del Corpo d'Armata, gen. Robotti e da altre autorità. Fig. 1: il viadotto ricostruito; fig. 2: le autorità sotto il viadotto; fig. 3: il Ministro Ecc. Host-Venturi rivolge un elogio al battaglione dei ferrovieri del genio che hanno compiuto i lavori; fig. 4: l'Ecc. Host-Venturi e le altre autorità all'arrivo a Lubiana. — V soboto 28. junija so svečano odprli železniški promet na obnovljenem borovniškem viaduktu. Svečanosti je osebno prisostvoval prometni minister Eksc. Host-Venturi v spremstvu državnega podtajnika Eksc. Janellia. Slovesnosti so se udeležili tudi Visoki Komisar Eksc. Grazioli, armadni poveljnik Eksc. general Ambrosio in poveljnik armadnega zbora Eksc. general Robotti ter drugi odličniki. Na prvi sliki je zgotovljen most, na drugi so odličniki pod viaduktom, na tretji sliki Min. Eksc. Host-Venturi med nagovorom na vojake, ki so most zgradili, na četrti sliki pa Min. Eksc. Host-Venturi in drugi odličniki ob prihodu na ljubljansko postajo.

Rojstvo važnih izumov

Diletanti, ki so obogatili znanost

Le redkokdaj je slučaj pomagati človeštvu do novega izuma

»Ali se vam zdi, da so nam dali največje izume šolani znanstveniki?« je vprašal nekoč Pettenkofer slavnega kirurga Billrotha. In celo Schopenhauer se je toplo zavzemal za takomenovane laike ali diletante. Vendar ne smemo misliti, da je to tista vrsta diletantov, ki površno prelevajo vse panoge znanosti, potem pa na lepem jamejo trdovratno trditi svoje, bodisi da je res ali ne.

Tako je na primer neki diletant opazil, da se je v očesu ptice, potem ko si je bila žival zlomila nogo, nekaj izpremenilo. Namesto, da bi dalje opazoval to izpremembo in jo do dna dognal, je površno in napak sklepal, da moremo po očesni zenici spoznati vse bolezni. Spet drugemu se ob pogledu na mesec nekaj »posveti« in že si izmisli nov svetovni sistem.

Takšni diletanti niso človeštvu doprinesli slavnih, velepomembnih izumov. »Diletanti«, ki so res nekaj dosegli, so bili zmerom »avtodidakti«, ljudje, ki so sami študirali in se izobraževali. Značilno in važno je, da so se osredotočili samo na eno panogo znanosti in se v njej izpopolnili in nadkrillili vse svoje sodobnike.

V preteklosti lahko naštejemo mnogo takšnih diletantov, pa tudi sedanjost jih ima precejšnje število. Ali veste, kdo je izumil podmornico, ki je ena najbolj uvaževanih orožij današnje vojne? Nikakšen inženir, pač pa mornariški podčastnik, Bavarec Wilhelm Bauer. V vojni, ki je divjala leta 1864. z Dansko, je prišel nekdanji tesar in tedanji mornariški podčastnik Bauer na zamisel, da bi s podvodno ladjo napadel dansko brodovje in na sovražne ladje pridržil pod vodo razstrelivo. Poskusna vožnja leta 1851. je pokazala pravilnost njegove zamisli. Vendar se je njegova podmornica po tretjem poskusu zaradi nepopolnosti potopila. Nato je poskušal Bauer prodreti s svojim izumom v Avstriji in Angliji, toda brez uspeha. Šele Rusija se je pozanimala za to vodno novost; pozvala je izumitelja na Rusko, kjer je zgradil več novih podmornic in naredil več posrečenih poskusov med Petrogradom in Kronšladtom. Bauer je izumil tudi potapljaško napravo in dvigalo za reševanje potopljenih ladij. Vidimo, da je bil ta diletant velik izumitelj, čeprav se je čisto sam izsolal in izobrazil.

Glasbenik William Herschel (*1822) se je bavil za svojo zabavo tudi z zvezdoslovstvom. Sestavil je prve velike zrcalne teleskope in daljnogleda in pri tem pomagal zvezdoslovni znanosti tudi do več novih odkritij. Tako je vojaški glasbenik kot »diletant« v zvezdoslovju dosegel več kakor marsikateri nenadarni zvezdoslovec...

Življenjska zgodba velikega izumitelja Edisona je pač že znana, vendar jo še enkrat ponavljamo, tako izredna in spodbudna je. Edison je bil kot otrok zelo slab učenec, »za nobeno rabo«, kakor po domače pravimo. Nihče ni imel vanj dosti zaupanja, razen njegove matere. Z dvanaestimi leti je raznašal časopise, toda sam se je tedaj že jel zanimati za znanost. Iz svoje lastne moči si je pridobil svoje ogromno znanje, ki nam je dalo telefon, kino in še veliko število izumov na elektrotehničnem področju.

Ce ste bili že pri zdravniku za grlo, nos in ušesa, je gotovo zbudilo vašo pozornost majhno, okroglo zrcalce na dolgem ročaju. Duševni oče tega zrcalca, ki si z njim zdaj zdravniki lahko točno ogledajo naše grlo, je učitelj petja Manuel Garcia.

Naša cestna železnica se ima za svoje rojstvo neposredno zahvaliti poročniku Wernerju von Siemensu. Bil je sin nekega gostilničarja in zaradi slabih gmotnih razmer ni mogel študirati. Zato je postal topniški častnik. Da bi mogel podpirati svoje brate, ki so študirali, si je skušal z izumi zaslužiti nekaj denarja. Najprej se je posvetil modernemu izdelova-

nju strelnega bombaža, pozneje pravkar nastajajočemu brzokanju in naposled je izumil dinamo, ki je temelj vse moderne elektrotehnike.

Mnogo podobnih »diletantov« si je s svojimi izumi zapisalo svoje ime za vse večne čase v leksika in v zgodovino. Tako Jožef Frauenhofer, ki bi moral postati prav za prav steklar, pa je po srečnem naključju prišel v neko optično tovarno in obogatil teoretično in praktično optično vedo z novimi izumi. Tako badenski nadgozdar K. von Drais, izumitelj kolesa. Dalje izumitelj brzokanja profesor anatomije Tomaž v. Sömmerring in še mnogi drugi. Vedeti moramo le, da ti ljudje nikakor niso bili površni, ali pa milijenci srečnega slučaja, temveč so z neumornim raziskovanjem v svojem področju dosegli svoje uspehe, ki jih še danes občuduje ves svet.

Leteča kača

Na Javi živi neka kača, imenovana Chrysocopea ornata, ki lahko celo skače z drevesa na drevo. Po večini živi na drevesih in ima sploh čudovite zmožnosti.

Ta nenavadna kača se lahko raztegne in skrči kakor trak in potem tako skače od drevesa na drevo kakor opica. Kadar pa hoče skočiti z drevesa na tla, se zvije v klopčič in se mirno spusti z velike višine, ne da bi se pri tem kaj poškodovala. Ko so pa hoteli te kače prenesti v kakšen živalski vrt so zmerom vse že pri prevozu poginile, čeprav nihče ni vedel zakaj.

Če ima moški sopran

Carlo Broschi Farinelli (1705-1782), Napolitanec, je imel najlepši sopran, kar jih je svet sploh kdaj slišal. Še ko

Il copricapo domenicale degli arabi aumentava di raggio con l'aumentare delle possibilità finanziarie di chi lo porta. Questo cappello è in voga fra gli arabi che hanno preferito il costume europeo a quello tradizionale. — Nedeljsko pokrivalo Arabcev raste glede na višino premoženja, ki ga ima njihov nosilec. Takšen klobuk je posebno priljubljen pri tistih Arabcih, ki se rajši nosijo po evropsko kakor po domače.

je bil deček, je pel na koru vseh cerkva svojega mesta in vnešal srca vernikov. Pozneje, ko je že imel svetovni sloves, je prišel leta 1734. celo na dvor takratnega španskega kralja Filipa V., ki ga je posebno navdušil s svojim petjem.

Pri Filipu V. je potem Farinelli ostal celih deset let in ga razveseljeval s svojim krasnim glasom. Najbolj čudno je bilo to, da je moral kralju prepevati vsak večer znova štiri pesmi, ki jih je imel kralj najraje. Pri teh starih pesmih je baje prišel njegov sopran še

posebno do veljave. Farinelli je pel baje sedem tonov višje kakor ostali najboljše peveci, vendar je njegov glas zmerom ostal čist in jase. Baje je Farinelli en ton lahko držal nič manj ko šest minut.

Junaška princesa

V prestolni dvorani palače Luxembourg v Parizu je bila velika Renaudova slika, ki je predstavljala Napoleona I. ko ga na zmagovitem vozu obdajajo Zgodovina, Slava, Umetnost itd. Leta 1814., ko je prišla na prestol spet stara dinastija, je obiskala palačo vojvodinja Angoulemska. hči Ludvika XVI. in žena francoskega pre-

Pisa je una cosa a sé, un'isola sconosciuta nella meraviglia toscana. Questo sapore particolare che la città ha nell'architettura, nel costume, nella parlata si scopre facilmente anche nelle donne. Le ragazze pisane sono belle, serie e forti e fanno pensare alle architetture ducentesche delle loro basiliche. — Pisa je posebnost zase, tako rekoč izjema med toskanskimi mesti. Mesto ima svoje jezikovne in arhitektonske posebnosti, odlikuje se pa tudi po svojih lepoticah. Pisanke so lepe, resne in krepke in zbuja podobnost z njihovimi bazilikami iz 12. stoletja.

stolonaslednika. Konservator še ni bil utegnil popraviti velike slike in je na vprašanje vojvodinje, kaj slika predstavlja, v zadregi zajecjal, da predstavlja umetnost in znanost, ki ponujajo cesarju Franciju.

»Pa jim je ne bi bilo treba ponujati.« mu odvrne prestolonaslednica, »saj si jo je znal sam vzeti!«

V znamenitih »sto dneih«, ko je kralj zbežal in se je prestolonaslednik zatekel v južno Francijo, je vojvodinja sama v mestu Bordeauxu kljubovala Napoleonovim privrženecem, naščuvala je oblasti k odporu in kljubovala cesarju še deset dni, potem ko se je bil vrnil. Napoleon I. ki je znal zmerom najti pravo besedo, je pri tej priliki rekel o njej:

»Ona je edini mož v svoji rodbini!«

Čudne pogrebne navade

Diobas se imenuje vzhodno afriško zamorsko plemo, ki živi ob reki Lagomanle. To plemo ima prav čudne navade pri pogrebu svojih sorodnikov in znancev.

Kadar umre član plemena Diobasa, žr. ostno vest razbojnajo takoj po vseh zamorskih vaseh. Takoj nato se pa zberejo vsi znanci, sorodniki in prijatelji pokojnika, da dostojno počaste njegovo smrt. Mrtveca potem balzamirajo s posebnim palmovim oljem in ga položijo v njegovi rodni vasi na mrtvaški oder.

Okrog tega odra se potem zberejo ljudje in vprašujejo umrlega, zakaj je prav za prav umrl, vmes pa streljajo pogrebci na nekakšne primitivne pušice. Čim bogatejši je bil mrtvec, tem več strelav mu doni za slovo. Pri tej pogrebni svečanosti morajo biti navzoče tudi ženske, ki jokajo in so za to posebej plačane od sorodnikov umrlega. Naposled stopi pred mrtveca neki inški in ga še enkrat kratko vpraša, zakaj je umrl. Baje mu mrtvec čisto tiho tudi odgovori, vendar moški tega odgovora nikdar ne sme izdati, temveč ga za zmerom ohrani zase.

Maskirani golobje-pismonoše

Znani ameriški gojitelj golobov-pismonoš kapitan Ray R. Delhauer je na svoji fermi v Kaliforniji posvetil posebno pozornost gojenju golobov-pismonoš, ki so med svojim poletom z zemlje skoraj popolnoma nevidni. Delhauer je različne vrste golobov, ki jih je gojil na svoji fermi, tako dolgo križal, dokler ni dobil golobe s prašnosivim in umazanobelim pisanim perjem, ki jih že v višini sto metrov s prostim očesom ni mogoče razločiti.

Odkar je dobil radio tako veliko vlogo na vseh področjih, so vojaški strokovnjaki mislili, da je minil čas golobov-pismonoš. Zadnja vojna v Evropi je pa pokazala, da imajo ti golobi še danes nemajhno vlogo v obveščevalni službi. Omenjeni ameriški gojitelj golobov je celo konstruiral kletko, ki jo letalec lahko vrže tudi s kar najhitreje drvečega letala. Na kletko je pritrjeno majhno padalo in ko prileti do zemlje, ter se je dotakne, se kletka odpre in golob zleti iz nje.

Konjsko mleko — alkoholna pijača

Kirgizi pripravljajo iz mleka kobil alkoholno pijačo, s katero se človek prav lahko temeljito upijani. Pijačo imenujejo »kumis« in pri vseh Kirgizih velja za sestavni del njihove prehrane.

Kirgizi molzejo kobile prav tako kakor pri nas krave in pustijo mleko kisati, dokler ne prične vreti. Pijača ima kislast okus in je zelo hranljiva.

Kumis je podoben nekakšnemu mostu. Kirgizi popijejo velike množice te pijače, s katero bi si Evropeci prav gotovo pokvarili želodec.

Dopo molti anni di faticose ricerche il dott. Raoul de Seigneux, professore dell'Università di Ginevra, costruisce una bambola che ha il colore e la mollezza di un corpo umano. Questa bambola servirà agli studenti di medicina per far la pratica nell'interventi chirurgici. La figura ci rappresenta l'assistente del professore con questa bambola singolare. — Dr. Raoul de Seigneux, profesor ženevskega vseučilišča, je po dolgoletnem raziskovanju iznašel lutko, ki je po barvi in otipu popolnoma podobna človeškemu telesu. Na njej se bodo študenti medicine lahko praktično učili vseh zapletenih operacijskih posežkov. Na sliki je profesorjev asistent s to izredno lutko.

Nočni obisk

Viljem Bach, komponist in pravnik velikega pradedu, komponista Janeza Boštjana Bacha, je nekoč kupil star majhen klavir s starim francoskim vladarskim grbom. Ponoči je potem zagledal v sanjah človeka z dolgo brado v bogati nagubani obleki z velikimi čipkastimi ovratnikom. Neznanec mu je dejal:

Il polidynamometro è il più perfezionato strumento per saggiare forza e resistenza in tutte le loro espressioni: permette di apprezzare la forza dei muscoli delle due vertebre, degli arti superiori, degli arti inferiori. Inviando il soggetto a compiere simultaneamente o successivamente i diversi sforzi, si può avere in pochi minuti l'espressione della capacità dinamica totale, del tono e dello sviluppo muscolare, e in base a ciò trarre un giudizio complessivo. — Polidynamometer se imenuje najnovejša priprava za merjenje človekove sile in odpornosti v vseh oblikah. Z njo lahko izmerimo moč hrbtnih mišic, prav tako pa tudi moč mišic v gornjem in spodnjem delu telesa. S to napravo, ki jo je praktično uporabljajo v Italiji, lahko v nekaj minutah doženemo celotno dinamiko telesa ter zmogljivost in odpornost mišičevja.

»Ta klavir je moj, Henrik III. mi ga je podaril. Poslušaj ljubezensko pesem, ki sem jo zanj skomponiral!«

Človek v stari noši je sedel h klavirju ter zapel ob lastni spremljavi romanco: »Izgubil sem njo, ki sem jo ljubil na moč.« Pesem je bila tako ganljiva, da se je jel Bach jokati ter se je med jokom zbudil in je imel res solzne oči. A kako se je Bach šele jutraj začudil, ko je našel na klavirju, kamor je bil prejšnji večer položil prazen notni papir, popisan list z notami. Hotel je note prebrati, a jih ni mogel. Šele ko je povedal svoje sanje hčeri, ki je bila podkovana v zgodovini glasbe, mu je pojasnila, da so v dobi Henrika III. note pisali v drugačnem ključu. In res, ko je note prepisal na sodobni ključ, je bila skladba jasna in čista. Viljem Bach je lahko sam zapel in zaigral ljubezensko pesem, ki jo je ponoči slišal od skrivnostnega neznanega kavalirja. Viljem Bach je to pesem pozneje uvrstil med svoja dela z naslovom »Nocturno«.

Zanimivosti z vseh vetrov

V Tibetu imajo, kar se zakonov tiče, še danes kaj čudne navade. Dekle se najprej poroči s svojim najstarejšim bratom, ki postane poglavar vse hiše, potem se pa poroči še z drugimi moškimi, ki pa nimajo v hiši nobene večje pravice. Vsaka Tibetanka ima tako po več mož, kakor kakšen turški sultan.

Antonio Meucci je prvi izumil telefon, in sicer leta 1849. V Italiji so začeli uporabljati prve telefone že leta 1881.

Tango so najprej plesali v Ameriki, leta 1911. je pa prišel v modo tudi v Evropi. Torej se je tango uveljavil samo dobro leto dni pred »foxtrotom« (lasičnim korakom).

Družina gospe Helmove je na svetu prav gotovo edinstvena. Gospa Helmove se je rodila kot ena izmed četvork, poročila se je pa z dvojčkom. To pa še ni bilo dovolj. V tem zakonu se je rodilo 32 sinov. Izmed teh so se dvakrat rodili četvorčki, šestkrat trojčki in dvakrat dvojčki. Kako bodo napredovali vnučki in vnukinje gospe Helmove, še ne vemo, prav gotovo bodo pa rekorde svoje matere nadaljevali.

Najkrajši priimek na svetu je nedvomno O. Ta priimek nosi francoska družina, katere predniki so živeli že pred stoletji in so nosili plemiški naslov. Markiz d'O je živel na dvoru Henrika III. in Henrika IV. v 16. stoletju.

Da ljudje prav za prav jemo kovine, se boste prepričali, ko boste prebrali naslednje vrstice:

V jabolkih in špinatih je jod; v ohrovtu in fižolu je arzen; v rižu in beluših je mangan; v leči in mleku je cink; v čebuli je bor.

Telo odraslega človeka vsebuje povprečno 65% vode in 35% drugih snovi. Kadar s potenjem izgubimo vodo, postanemo žejni in moramo piti. Tako vodo v telesu spet nadomestimo. Pri otroku pa je odstotek vode precej večji kakor pri odraslih.

Annabella, Milan.

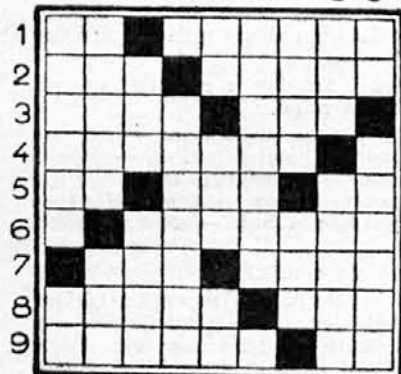

La settimana scorsa il Sottosegretario di Stato Eccellenza Marinelli ha visitato Lubiana. Fig. 1: Il Sottosegretario Marinelli nella Direzione delle Poste. Fig. 2: nelle officine ferroviarie di Lubiana. Fig. 3: Il Sottosegretario Marinelli sta assaggiando i cibi nella cucina della Casa degli operai. — Pretekli teden je bilo Ljubljano obiskal državni podtajnik Ekse. Marinelli. 1. slika: Ekse. podtajnik Marinelli na poštni direkciji. 2. slika: v ljubljanskih železniških delavnicah. 3. slika: Ekse. državni podtajnik Marinelli poskuša jedi v kuhinji Delavskega doma.

* UGANKE

KRIŽANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

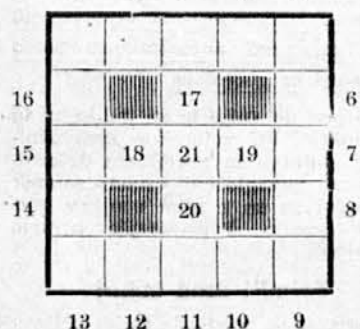
Vodoravno: 1. Fizikalna enota za delo; grehu mora slediti. 2. Dejanje, spis; ni zdrav. 3. Lirični pesnik naše moderne, ki je pred štiridesetimi leti umrl komaj 22 let star; zdravilo. 4. Znanstvenik, ki raziskuje vzroke dogodkov, zlasti bolezni; dolžinska enota ali rimski znak za tisoč. 5. Egipčanski bog sonca; klic; grška črka,

pogosta v geometriji. 6. Najpogostejši samoglasnik; zaradi njega vprašamo. 7. Preprost prehod čez potok (črke premetane); ščinkavec. 8. Danes zvečer, pa tudi dirja; romanska nikalnica. 9. Mesto na Siciliji; kazalni zaimek ali kemični znak za tantal.

Navpično: 1. Stanica, čumnata, zbornica (tujka, tudi italijansko); dolžinska enota. 2. Vrh v Kamniških Alpah ali gnus, žmitek; brate! 3. Glavni števec, koristna trava, ki služi kot krma. 4. Kemični znak za fosfor ali okrajšava za pater, papež, naslikal, tiho, stran in rimski znak za 400; nosnice. 5. Predlog ali sibirski reka; log; veznik. 6. Kolotečina; kot prvo pod 6. vodor. 7. Ruski knez iz 10. stol., Rurikov brat in naslednik; krajevni prislov. 8. Nebesno znamenje, imenovano po neki živali ali huda bolezen; umetni človek — stroj. 9. Na (nemško); slovanska boginja smrti.

ZLOGOVNA VERIGA

1 2 3 4 5

1—2 plemo; 2—3 tolšča; 3—4 trata; 4—5 krepljena pijača; 5—6 vabljenje; 6—7 vrh v Karavankah; 7—8 nevestina oprema; 8—9 z njim love divje živali; 9—10 mandžurski fižol; 10—11 globel; 11—12 naredijo ga iz mleka; 12—13 močvirski ptič; 13—14 igralna barva; 14—15 padavina; 15—16 slovanski kralj (7. stol.); 16—17 ponoči rada tlači; 3—17 prostor v gledališču; 17—21 dvoživka; 7—19 mesto v Italiji; 19—21 živi v vodi; 11—20 žensko ime; 20—21 uporabljane; 15—18 hrvatski zbor; 18—21 boj.

KLIN

1. s t o — — — — —
2. — s t o — — — — —
3. — — s t o — — — — —
4. — — — s t o — — — — —
5. — — — — s t o — — — — —
6. — — — — — s t o — — — — —
7. — — — — — s t o — — — — —
8. — — — — — s t o — — — — —
9. — — — — — s t o — — — — —
10. — — — s t o — — — — —
11. — — s t o — — — — —
12. — s t o — — — — —
13. s t o — — — — —

1. del hiše; 2. omogoči vstop na predstavo; 3. kdor vrši posle za drugega; 4. manj hudo kaznivo dejanje; 5. nemški lirski pesnik (1724—1803; Mesija); 6. po stari teoriji pomeni toploto kot posebno snov; 7. mesto na Dolenjskem; 8. pridevek sv. Janeza, ki je govoril »kot da bi rožice sadile«; 9. često; 10. veliki grški filozof (384—322); 11. zakon o postopanju; 12. gibanje v prostor; 13. oni, ki je učakal sto let.

PREMIKALNICA KOLESAR SEMASTER BREVIR KOSKESKI DIGNITETA SIRIJA KOKARDA

Besede tako vodoravno premikaj, da dobiš navpično imena treh naših pisateljev in pesnikov.

SALJIVO VTRAŠANJE

Polž bi rad prilezel iz vodnjaka, ki je 20 m globok. Pa vzame težko pot pod podplat. Na dan se vzpne za 7 m, čez noč pa zdrkne za 2 m. Čez koliko časa bo zagledal beli dan?

JAJČARICA NA TRGU

Kmetica je prinesla na trg neko število jajc. Prva gospodinja je kupila polovico zaloge in pol jajca, druga spet polovico ostanka in še pol jajca; tretja je ravno tako odkupila polovico preostalih jajc in pol jajca in končno še četrta gospodinja pol ostanka in polovico jajca, kmetici je tako preostalo eno samo jajce.

Koliko jajc je ponesla kmetica na trg? Naloga je mogoče malo čudno oblikovana, ker govori o polovicah jajc, a rešitev ne bo težka.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno po vrsti: 1. Čajkovski. 2. organ, daril. 3. fv. zato. 4. fen. lord, ir. 5. ekonom. 6. n. te, b. le. o. 7. brat, oporen. 8. A. a. oblo, vrt. 9. cna, ralo. A. O. 10. Himen, ostrv. 11. Musorgski.

Čaroben kvadrat: 1. opora, 2. peket. 3. okapi, 4. repek. 5. Atika.

Enačba: Ana-Kreon. Ka-lužnica, ro-torta. ni-halka, na-ročnik.

Dopolnilnica: Vsaka pesem ima svoj konec.

Sofistični krokodil: Mati je dala edino pravi odgovor. Če bi namreč rekla: »Vrnil mi boš otroka!«, bi izgubila vse nadaljnje dokaze v primeru, da bi se krokodil obotavljal z vrnitvijo in prepira bi bilo že konec. Sploh pa je pogodba dvoumna in krokodil bi lahko z zavijanjem vedno prav imel, ker ni pred materinim odgovorom predal svoje odločitve tretji, zaupni osebi. Tako pa naj bi mati kakorkoli odgovorila in krokodil bi lahko proglasil odgovor za napačen.

ROBINZON na samotnem otoku

Št. 41. Zastava

Čeprav je pa vse cvetelo in dehtelo, ni hotel zapustiti Robinsona občutek osamljenosti. Zato se je odločil, da si bo na kakšno vidno mesto postavil znamenje, ki naj bi

ljudi opozorilo, da tam živi. Na konico visoke palice je pritr-dil svojo srajco. Res, bila je že čisto raztrgana, toda še dovolj svetla, da bi jo mogla opaziti vsaka

ladja, ki bi plula tam mimo. Ker so se pojavili kaj kmalu ogromni roji komarjev in muh, je bil Robinson primoran, da si nabavi novo obleko in nove čevlje.

Št. 42. Robinson postane krojač

Muhe so postajale vse bolj tečne in neznosne. In muhe so prisilile našega prijatelja, da je vzel nož v roko. Iz kož nekaj ubitih lam si je ukrojil

obleko, če ji naj tako pravimo. Ker pa ni imel ne šivanke ne sukanca, je moral obleko sešiti z dolgimi trni in z usnjenimi trakovi. Dolgo se je mučil s šivanjem.

Na ta primitiven način si je pripravil tudi par sandal in še posebno krinko za obraz. Nova obleka, posebno pa usnjena krinka, sta ga naredila čudnega in kar strašnega.

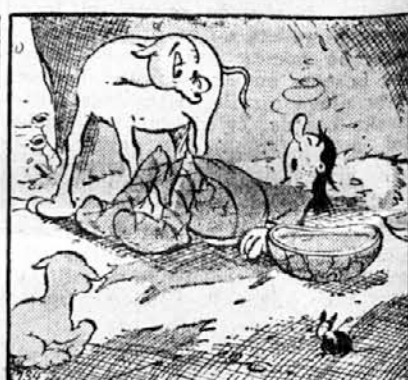
Št. 43. Robinson zbolí

Robinson se je še nadalje poskušal v izdelovanju loncev, toda ni imel sreče. Njegova roba ni držala vode. Uganka mu je bila, kako naj bi naredil neprodušno prevleko. Na posled mu je lepega dne priskočil na pomoč slučaj. Opazil, je, da se

je v posodi, kjer je pred žganjem hranil sol, naredila steklu podobna prevleka. Tako je naposled dosegel po mnogih poskusih cilj, ki ga je bil iskal. Kmalu nato se je pa zgodilo nekaj, česar se je že dolgo bal: zbo-

lel je. Nenadno se ga je lotila tako huda vročica, da se sploh ni mogel več obdržati na nogah. Zbral je svoje poslednje moči in si prinesel do ležišča nekoliko hrane in vrč vode. Potem se je naspol mrtev zgrudil na krzno lam.

Št. 44. Zapuščen in bolan

Ne da bi se mogel prepričati, ali je noč ali dan, je ležal sam v svoji votlini. Samo nekaj se spoznal. Zdaj pa zdaj je gorel v strašni vročici, nato ga je pa tresel hud mraz.

Kadar se je prebudit iz omedlevice je z največjo težavo srknul sok limone, ki si jih je bil pripravil k ležišču. Včasih je požrl tudi kaj trdnjše, da ga ne bi zapustile

vse moči. Bal se je smrti. Kadar se ga je spet polotil mraz, se je pokril z vsemi krzni, toda že čez nekaj ur se je zbudil v nepopisni vročici, žejen in ves izmučen.

Št. 45. Ozdravljenje

Robinson ni vedel, kako dolgo je tako bedno ležal na svojem ležišču, vendar je poskusil lepega dne vstati. Posrečilo se mu je in kakor pijanec se je opotekel iz votline na prosto. Krotke lame, ki so ga tako dolgo zamačale, so mu vesele

pritekle naproti. Toplo sonce in sveže mleko lam sta kmalu dobro učinkovala. Kmalu je začutil, da mu polje novo življenje po žilah in od ure do ure je njegovo zanimanje za okolico naraslo.

Najprej se je opotekel do svoje peči, da bi videl, kaj se je zgodilo z njegovimi lonci. In v svoje veliko veselje je spoznal, da so prevlečeni z izvrstnim loščem, kakršnega še sam ni pričakoval.

Dalje prihodnje

Prosimo,
plačajte
naročnino!

Hvala!

